

POKUSZAĆ SIĘ (37) *vb impf*

się (32), się (5).

o oraz a jasne.

inf pokuszać się (6). ◇ *praes 1 sg* pokuszam się (3). ◇ *2 sg* pokuszasz się (1). ◇ *3 sg* pokuszą się (4). ◇ *3 pl* pokuszają się (5). ◇ *praet 2 sg m* -ś się pokuszał (1). ◇ *3 sg m* pokuszał się (7). ◇ *3 pl m pers* pokuszali się (6). ◇ *fut [3 sg m* pokuszać się będzie.] ◇ *3 pl m pers* pokuszać się będą (1). ◇ *imp 2 sg* pokuszaj się (2). ◇ *con 3 sg f* by się pokuszała (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVII w. s.v. pokusić.

Próbować, usiłować coś zrobić; temptare HistAl; conari, [aliquo] conatu studioque agere, moliri, niti Mącz (37) : ale gdy już dobrze pobaczy że się dziecię pokuźa/ tedy w ten czas ma pani brzemienna pracować/ kichać, a czo nawięczye sobie k temu pomagać. *FalZioł V 20b; Nitor, vel nirus sum, Pokużam się/ Spużczam się/ ważyć się/ Też podpieram się. Mącz 248a, 63b.*

pokuszać się czego (4): a ftađ począłem myślić iż ty w sobie maż nieiáką czałtkę boftwá abowiemes widział y tegos się pokuźał czego by człowiek ciełny nie śmiał się pokuźić *HistAl M7; Mącz 63b, 248a. Cf Ze zdaniem.*

pokuszać się ku czemu (1): To wczynimży [!]/ ma kazać aby się pokuźała ona pani ku porodzeniu. *FalZioł V 22c.*

pokuszać się o co (19): Dármo się o to pokuźaź/ Czego z przyrodzenia nie maż *BierEz M4v; FalZioł V 22d; RejKup Q; MurzHist I4v; RejWiz 114v; Szalony to każdy/ gdy się o wielką rzecz pokuźa a ktemu doftátku niema. BielKron 242v, 194, 222v, 310v; Mącz 229c; (nagł) Lipiec/ Iunius. (-) Lipcá ni żyłki nierużay/ A o Miod iye niepokuźay/ Nie fpi wiele/ łażniey niechay SienLek 43; RejPos 71v, 231v; Abowiem ci pieżczołzkowie co ie forthuná opánowála a co ie rofpięcila nigdy nie máia nie pewnego ani nic gruntownego około siebie/ a nápoły s poźmiechem o każdą się rzecz pokuźaia. RejZwierc 144v. Cf Ze zdaniem; Zwrot.*

cum inf (4): *RejPs 108v; Y* kilka kroć Ian święty pokuźał się to nam oznaymić przez widzenie fwoie *RejAp 160v, AA3v, AA5.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: o to (4), tego (1); (a)by (5), jakoby (2)] (7): Ieleń z koniem fpołem byli/ Iedną się łaką żywili: Koń był temu bárzo nie rad/ łże z nim ieleń fpołem iadł. Y czałto się tego pokuźał/ Aby go był z łaki zegnał *BierEz Ov; WróbŻołt E7; BielKron 58, 195v, 214v; RejZwierc 11v; Pokuźalić się pierwey o to Krześcijanie [...]/ iákoby Bofnę y Serbią wyzwolili z mocy Tureckiey BielSpr 59.*

Zwrot: »pokuszać się śmieie [o co]« (1): Ci by [Sobiescy] mieli z rodu być/ nie práwie dubiele/ Bowiem się ich przodkowie/ pokuźáli śmieie/ O każdy ftañ beśpiecznie/ a wśzákoż pocźciwie/ Y fwyh czałow wżyli/ zawnżdy fprawiedliwie. *RejZwierc 86v.*

a. *Targać się, chcieć wyrządzić coś złego; chcieć zagarnąć dla siebie* (4) :

pokuszać się o kogo (3): [piła do myszy:] Swym gryżieniem mnie nie fzkodziż/ Swoie zęby iedno káziż: Miękfzey rzeczy sobie fżukay/ A o mię się nie pokuźay. *BierEz Rv; RejPs 181v.*

Zwrot: »śmieć się pokuszać [o kogo]« (1): A ták y tegoć czártá [pofnogo czyfciaby on mógl ftłoczyć y ftłumić iednym thylko ftłowem ftwoim/ ták iáko to wielekroć czynił/ iżby nie śmiał nie tylko przekażać ábo fie iáko pokuszác o tego to człowieká nędznego *RejPos* 330.

a. *Występować do walki, atakować (1) :*

[*pokuszać się na co:* nullus insidiabitur terre tue nykt íze pokufzac nyebedze na zemye thwv *TomZbrudzBrul Ex* 34/24.]

pokuszać się o co (1): Krefus się o to porużył/ A woýlko k nim [*mieszkańcom Samu*] wieść vmyślił [...]. Y iuzby to był vczynił/ Aże się Pofeł [przeciwił: Ien Krolowi tákó rádził/ Aby się prozno nie truził. Dármoć się o Sam pokuszác/ Nie będziez go mógl otrzymác *BierEz Fv*.

Synonimy: doświadczać, pokusztowawać się, probować, silić się, usiłować; **a.** targać się.

Formacje współrdzenne cf KUSIĆ.

Cf **POKUSZAJĄCY SIĘ**